

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pomemben uspeh Male antante:

Načelni sporazum z Madžarsko dosežen

Madžarska vlada je v načelu sprejela predloge Male antante — Pristala je na sklenitev nenapadnega pakta in ureditev vseh spornih vprašanj — Zadovoljstvo v diplomatskih krogih

BLED, 23. avg. r. Proti pričakovanju in prvotnemu programu zasedanja stalnega sveta Male antante včeraj se ni bilo zaključeno ter se še danes nadaljuje. Prvotno bi morala biti že včeraj popoldne zaključena konferenca in zvečer objavljen komuniké. Posredovanje pa se je zavleklo zaradi Madžarske. Madžarski poslanik se namreč ni dobil odgovora iz Budimpešte glede predlogov, ki jih je stavila Mala antanta za ureditev medsebojnih odnosov. Madžarski državnik se namreč mudi v Nemčiji v spremstvu regenta Horthyja zaradi česar se je odgovor iz Budimpešte zakasnil in je prispel šele pozno ponoči. Kolikor se je moglo izvedeti, je Mala antanta pripravljena pristati na revizijo vojaških določb trianonske mirovne pogodbe, ki zabranjujejo Madžarski vzdrževanje stalne vojske in pristati na ponovno oborožitev Madžarske pod pogojem, da sklene Madžarska nenapadni pakt z Malo antanto in poda obvezne izjave o mirni rešitvi vseh obstoječih in morebitnih novih sporov. Za rešitev madžarskega problema vlada v diplomatskih krogih največje zanimanje in je glavni predmet diplomatskih razprav na Bledu in v mednarodnem tisku.

Včeraj so imeli zunanji ministri Male antante še dve dolgi seji, h katerim je bil nekaj časa pritegnjen tudi madžarski poslanik na našem dvoru. Popoldanska seja je bila v Golfhotelu, popoldne pa so se zunanji ministri odpravili s svojim spremstvom v Bohinj, kjer so v zatistju gorskih velikánov nadaljevali svoja posvetovanja do večera.

Zvečer je priredil ministrski predsednik v Parkhotelu na čast odličnim gostom banket, na katerega je bilo povabljenih tudi mnogo drugih odličnikov iz političnega in gospodarskega življenja. Na banketu sta ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović ter rumunski zunanji minister, ki je govoril tudi v imenu češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Krofte, izmenjala zdravici, v kateri sta podčrtala željo in voljo Male antante, da živi v miru in prijateljstvu z vsemi državami.

Zanimanje Italije

RIM, 23. avg. r. Z nenavadno veliko pozornostjo spremlja Italija zasedanje Male antante na Bledu. Italijanski politični krogi pričakujejo, da se bo že na tem zasedanju posrečilo urediti odnose Male antante do Madžarske na sličen način, kakor je nedavno prišlo do ureditve odnosov med Balkansko zvezo in Bolgarijo. Pri tem naglašajo, da se je Italija vedno zavzemala za to, da pride med Madžarsko in državami Male antante do prijateljskega sodelovanja ter do plodnega sodelovanja, kar je ob enem želja in cilj celokupne italijanske politike. Italijanski tisk piše v pričakovanju takih sklepov zelo naklonjeno o Mali antanti. Listi naglašajo, da je Italija že davno želela sporazum Madžarske z Malo antanto in bo najiskrenejše pozdravila, če pride do ureditve vseh sporov po mirni poti. Italija veže na tako ureditev svoje velikopotezne načrte za harmonično sodelovanje v južnovzhodni Evropi.

Kaj sodijo v Londonu

LONDON, 23. avg. e. »Manchester Guardian« v svojem uvodnem članku analizira povojno politiko Madžarske in njena revizionistična stremjenja. List poudarja, da je glavni problem madžarske politike, ali

Načelni sporazum

Bled, 23. avg. Ker je ponoči prispel polnjen odgovor madžarske vlade na predloge, ki jih je stavil glede ureditve medsebojnih odnosov stalni svet Male antante, je bilo danes dopoldne zasedanje blejske konference Male antante uspešno zaključeno. Dosežen je načelni sporazum o ureditvi odnosov med vsemi tremi članicami Male antante na eni in Madžarske na drugi strani.

Istočasno, ko bo objavljen komuniké o sklepih Male antante, bo v vseh prestolnicah držav Male antante in v Budimpešti izdana izjava, s katero bodo države Male antante in Madžarska izrazile svojo pripravljenost za sklenitev nenapadnega pakta v duhu Briand-Kelloggovega pakta in pripravljenost za ureditev vseh preostalih vprašanj, ki so doslej ovirala dobre, prijateljske in sosedne odnose.

Pogajanja za ureditev teh vprašanj se bodo vodila po diplomatski poti in jih bo

bo Madžarska z Nemčijo prostovoljno sodelovala, da bo dobila svoj del ali bo primorana, da stori vse, kar hoče rajh. Nemška vlada je prepričana, da se bo Madžarska brez vsakega strahu sama ponudila. Rajh prodaja Madžarski vse orožje, ki se je popreje uporabljalo v avstrijski vojski.

v imenu Male antante kot njen sedanji predsednik vodil jugoslovanski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović.

Zunanji ministri Male antante bodo danes popoldne sprejeli novinarje in jim poleg komunikéja o sklepih stalnega sveta Male antante podali še podrobnejša pojasnila. Češkoslovaški zunanji minister dr. Krofte in rumunski zunanji minister Petrescu Comnen, bosta takoj nato odpotovala skupno v Ljubljano, od tod pa v svojo domovino. Ministrski predsednik dr. Stojadinović ostane še nekaj časa na Bledu.

V diplomatskih krogih, ki so z napeto pozornostjo spremljali blejsko konferenco Male antante, z velikim zadovoljstvom komentirajo doseženi načelni spoznanja med Malo antanto in Madžarsko in vidijo v tem baš v sedanji mednarodni napetosti pomemben prispevek k uvrstitvi miru v Srednji Evropi.

Horthy v Nemčiji

Berlin, 23. avg. e. Regent Horthy s spremstvom pride v sredo jutraj s parnikom »Grille« v Hamburg. Oglel si bo luko, kjer ga bo sprejela nemška vojna mornarica. Opoldne se bo regent Horthy s posebnim vlakom odpeljal v Berlin, z drugim vlakom pa kancelar Hitler. Oba vlaka bosta prispela ob 18. v Berlin, kjer bo svečan sprejem. Na postaji bodo pozdravili regenta maršal Göring s člani vlade, kakor tudi komandanti posameznih panog nemške vojske. Nato se bo Horthy v svečanem sprejemu peljal v kancelarsko palačo, kjer bo stanoval za časa svojega bivanja v Berlinu.

Francosko delavstvo se razburja

PARIZ, 23. avgusta. e. Administrativna komisija splošne konfederacije dela se je sredi sestrastnosti, da bi pretresala položaj, ki je nastal po nedeljskem govoru ministrskega predsednika Daladiera. Komisija je podala soglasno izjavo, v kateri ugotavlja, da bo državo obveščala o nevarnosti, ki ji preti zaradi nameravane ukinitve socialnih zakonov. Ravno tako zahteva od vseh sindikalnih organizacij, da ohranijo potrebno hladnokrvnost v pogledu vseh akcij, ki so potrebne za obrambo 40 urne, glasovne in socialnih zakonov. Ob tej priliki je komisija manifestirala tudi svojo solidarnost z marsikaterimi delavci in sklenila, da se bo udeležila protesta proti uporabi vojaštva za delo. V teku večeršnjega dne je minister dela sprejel predstavnike podjetnikov in Parizu. Smatra se, da bodo pristajniški delavci ravno tako odklonili sklepe vlade.

Ruski proračun

VARSAVA, 23. avgusta e. Bavec se s proračunom, ki ga je odobril vrhovni svet Sovjetske Rusije, piše polsužbena »Gazeta Poljska«, da se jasno vidi težnja po vse večji agresivnosti sovjetov. Proračun predvideva 125 milijard izdatkov, od katerih je pa nad polovico določenih za vojne kredite, za suhozemno vojsko, za mornarico in letalstvo.

Poljaki preganjajo pravoslavne cerkve

VARSAVA, 23. avg. e. Pastirsko pismo pravoslavne episkopata, s katerim protestira proti oblastnim ukrepom, naperjenim proti pravoslavni cerkvi v lublinski guberniji, je imelo za posledico, da so poljske oblasti ukrenile nove represalije proti pravoslavni cerkvi. Zahtevalo so, da prostveni minister odpusti večje število pravoslavne duhovščine iz službe. Te dni bo odpuščenih več svečnikov v vojvodinski, volinski in lublinski guberniji. Ukrajinski listi pišejo, da bo v kratkem prepovedana grško katoliška cerkev. Nadškof Septický je v kratkem izdal pastirsko pismo, v katerem se bo izrekel proti preganjanju pravoslavne cerkve v Poljski.

Iz Španije

BARCELONA, 23. avg. AA. Bavis: Radikalna postaja je objavila, da so bili odbiti vsi napadi jugovzhodno od Villa de Los Artos. Na estramadurski fronti sovražnik napreduje v odseku Fuente del Arz. Pri Ricalmidesu se je razvila huda bitka.

BILBAO, 23. avg. AA. DNB: Iz Barcelone poročajo, da katalonska vlada (generalitat) že dva dni zaseda, dasi ni znano o čem razpravljajo na sejah. Najbrž proučujejo razmerje med Negrinom in Companysom.

Poštarne razmere v Španiji

LONDON, 23. avg. e. Iz Madrida poročajo, da je bila uvedena med Katalonijo in ostalimi deli republikanske Španije nova poštna zveza. Iz Barcelone in Valencije pošiljajo pošto in druge pošiljke s podmornicami. V zvezi s tem je španska pošta izdala nove poštarne znamke.

Grof Zamojski v Beogradu

BEograd, 23. avgusta. e. Danes je prispel v Beograd poljski grof Zamojski, dolgoletni predsednik poljskega Sokola in sedanji predsednik mednarodne gimnastične federacije. Takoj po prihodu je obiskal vodjo pokojnega drugega podstaršnega SKJ Djure Paunkovića in ji izrazil sožalje. Prav tako je izrazil v imenu federacije sožalje upravi Saveza SKJ, nato pa je odšel na grob in položil tam krasten venec.

Končno!

BEOGRAD, 23. avg. e. Minister pošte, telefona in brzojava bo, kakor doznajavo, te dni najel pri Poštni hranilnici posojilo 100 milijonov din, ki bo uporabljen za izpolnitev in razširitev telefonskega omrežja. Dela bodo izvedena v teku treh let. Posojilo se bo krilo iz rednih proračunskih dohodkov ministrstva pošte.

Borzna poročila

CURICH, 23. avgusta. Beograd 10.—, Pariz 11.93, London 21.3025, New York 436.50, Bruselj 73.60, Milan 22.97, Amsterdam 238.80, Berlin 174.90, Dunaj 33.—, Prag 15.0750, Varšava 82.25, Bukarešta 3.25.

Runciman sestavlja svoje poročilo

Zaenkrat ne bo stavil nikakih predlogov

PRAGA, 23. avg. AA. Havas: Iz zanesljivih virov se izve, da so člani Runcimaneve delegacije začeli sestavljati besedilo svojega zaključnega poročila o svojih razgovorih z zastopniki vlade in sudetsko nemško stranko. To prvo poročilo še ne bo obsegalo nikakih Runcimanovih nasvetov in tudi ne predlogov. Poročilo bo samo opredelilo položaj in ugotovilo obseg

problema. Poročilo bo poslano vsem zainteresiranim činiteljem.

MAR LAZNY, 23. avg. AA. DNB: Vodstvo sudetske nemške stranke, ki se pogaja z vlado, je imelo včeraj tujak sejo pod Henleinovim predsedstvom. Od srede do ponedeljka bo Henlein na inspekcijskem potovanju v volilnih okrajih pri Češki Lipi in v drugih krajih, kjer žive sudetski Nemci.

Poljakom se odpirajo oči

Postopanje Nemcev v Gdansk izživ vedno večje razburjenje na Poljskem

VARSAVA, 23. avg. e. Zaostritev odnosov med Poljsko in Gdanskim se kaže v burnih protestnih manifestacijah poljskega prebivalstva zaradi neprijateljskega stališča oblasti v Gdansk. Tako so se vršile manifestacije v Gdanku, Torunu in Gruzionu, na katerih je sodelovalo okrog 30.000 ljudi. Te manifestacije sta priredili poljska kmetijska stranka in kmetijska demokratska stranka. Sprejeta je bila resolucija, v kateri pozivajo vlado naj zavaruje pravice Poljske v svobodnem mestu Gdansk. V resoluciji se poudarja, da mora Gdansk kot naravno izhodišče Poljske na morje ostati nedeljiv.

vo vezan s Poljsko. Narodno socialistični »Goniec« piše, da so bili številni meščani svobodnega mesta Gdansk, zlasti bivši oficirji, vojaki in mornarji, poklicani na sodelovanje na nemške manevre. Poleg tega je bilo nad 100 mladenčev poslanih na delo za utrjevanje nemške zapadne meje. Kakor je znano, na podlagi mirovnih odredb versajske mirovne pogodbe Gdansk nima pravice imeti svoje vojske. Po mirovnih dogovorih in mednarodnih sporazumih štiti svobodno mesto Gdansk edino poljska vojska. V zvezi s tem zahteva »Goniec« energično intervencijo poljske vojske.

Japonska ofenziva na Hankov

Japonske čete so prešle v splošen napad

SUNGHAI, 23. avg. e. Po vesteh, ki so prišle sem, so Japonci po večtedenskih pripravah začeli novo veliko ofenzivo na jekzu Jang. Cilj ofenzive je Hankov. Ofenzivo so začeli s silovitim bombardiranjem iz zraka, dočim so se japonske čete izkrcale na zapadni obali jezera Pojang. Čete so napredovale pod zaščito umetne megle na

liniji, ki je dolga 45 km južno od Hankova nad vzhodno obalo jezera. Kakor javlja drugi japonski komuniké, so se istočasno izkrcale japonske čete 35 km jugovzhodno od Kiukianga pri Kiusenu. S tega položaja Japonci ogrožajo Nantang. Po najnovejših vesteh se Kitajci umikajo.

Nov rusko-japonski incident

Oster protest ruskega poslanika v Tokiju

LONDON, 23. avg. e. Nastali so novi zapletljivi med Japonci in Rusi. Sovjetski poslanik je vložil oster protest proti postopanju japonskih oblasti s posadko sovjetske ladje »Refrigator« 1. Ladja je med tajfunom nasledila na plitvino. Ko se je vreme pomirilo, so Japonci zadržali ladjo in posadko odvedli v pristanišče Hanau, kjer so jo zaprli. Tam so vso posadko več dni mučili, hoteč jo prisiliti, da jim da podatke o vojnem stanju sovjetske Rusije. Komisija zdravnikov je ugotovila, da se na vseh poznajo sledovi mučenja. Sovjetski poslanik je zahteval ostro kazen za krivice in odškodnino za prizadete mornarje. Na-

posed je poslanik izjavil, da si bo njegova vlada pridržala pravico, da reagira na postopek japonskih oblasti, ki tega niso storile brez vednosti svojih predpostavljanih.

Letalo treščilo na ulico sredi Berlina

BERLIN, 23. avgusta. e. Sredi Berlina na vogalu Frankfurter Allee in Weberstrasse treščilo na tla vojaško letalo. Sedem ljudi na ulici je bilo ubitih, posadka letala pa je ostala skoraj popolnoma nepoškodovana.

Tiskovna Mala antanta je z uspehom zaključila svoje zasedanje

BLED, 23. avg. p. V prostorih hotela »Toplice« je šef jugoslovenskega Centralnega Presbiroja Kosta Luković priredil banket v čast novinarjem Male antante. Na banketu je imel prisrčen govor, v katerem je naglasil med drugim:

Mala antanta, je dejal, je lahko ponosna na svoje zasluge, ki jih je storila v službi miru v tem prostoru sveta. Malo antantni tisk je lahko zadovoljen, da je k temu velikemu delu doprinesel v veliki meri tudi svoj prispevek. Nato je evociral v glavnih potezah ves važnejše dogodke, ki so se nanizali v zadnjih letih, posebej je poudaril pomen soluskega pakta med Bolgarijo in Balkansko zvezo. Ta pakt predstavlja največji prispevek za ohranitev miru na Balkanu. Nadejam se in verujem, da bo tudi ta prekrasni kot naše domovine dal ime sličnemu paktu z Madžarsko.

V imenu rumunskih novinarjev je govoril vodja rumunske delegacije senator dr. Aleksander Sandulescu, ki je prav ta-

ko obeležil velike napore Male antante ter se zahvalil za prisrčen sprejem, ki je bil na Bledu prirejen rumunskim novinarjem.

Kot zastopnik češkoslovaških novinarjev je govoril svetnik češkoslovaškega zunanjega ministrstva Šrom. Z nekaj besedami je podal položaj svoje domovine, zveste članice Male antante. Besna propaganda proti Češkoslovaški se je pričela v zadnjem času izjavljati z metodami, ki jih zgodovina tiska malone ne pozna. Mi Češkoslovaki, je poudaril, pa ne izgubljamo našega miru in v odgovor na to kampanjo smo podvojili naše moralne in materialne sile. Zahvalil se je rumunskim in jugoslovenskim tovarišem za vse, kar so storili za pravice Češkoslovaške. Zahvalil se je v imenu svojih tovarišev za prisrčni sprejem.

Tajnik Male antante tiska Andjelković je končno prečital udanostni brzojavki, ki sta bili nato poslani Nj. Vel. rumunskemu kralju Karolu, Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu in prezidentu dr. Benešu.

Še okrog 5 milijonov

bodo znašali stroški za vseučiliško knjižnico - Stavbni stroškov bo okrog 12 milijonov

Ljubljana, 23. avgusta

Med največja stavbna leta zadnja leta v Ljubljani moramo prišteti zidanje poljske vseučiliške knjižnice. Stavbni stroški bodo znašali okrog 12 milijonov din. To je prvi večji kredit države za našo univerzo. Zdjaj se javnost najbolj zanima — ko ni več nobenih dvomov, ali dobimo res dostojno vseučiliško knjižnico — kdaj bo poslopje uporabno ter katera dela bo še treba končati. Veliko zanimanje za stavbna dela pri vseučiliški knjižnici je pa tudi med našimi obrtniki, ker čaka še cela vrsta obrtniških del, da se jih bodo lotili: stroški za nje bodo znašali okrog 5 milijonov din.

Proračun vseh stavbenih stroškov je znašal 12.473.013,87 din. Stroški bodo pa v resnici nekoliko nižji, ker steherni prevzemniki del na licitaciji popusti kotikov toliko. Dolej so bila končana zidarska, železobetonska, krovna, kamnoseška in tesarska dela, za kar znašajo stroški ok. 11 7 milijonov din. Zidarska in železobetonska dela je prevzelo podjetje M. Čurk, kamnoseška L. Toman, kleparska Košenin in tesarska Fr. Ravnikar.

Delati so začeli 4. oktobra l. 1936. Predpisan je bil rok, da morajo spraviti stavbo septembra pod streho. Delo je zavleklo slabo vreme za nekaj tednov in poslopje je bilo novembra pod streho. V grobem je bilo torej poslopje sezidano že lani. Leto niso mnogo delali; predvsem so opravljali pripravljajna dela za dovršitvena obrtniška dela. Sicer se je pa poslopje tudi moralno sušiti. V letošnjem državnem proračunu je bil odobren kredit še za na-

daljša dela, ki jih bodo razpisali prihodnje tedne. Zdjaj je že vse pripravljeno za razpis.

Razpisana bodo dovršitvena zidarska dela, mizarska, steklarska, pečarska, slikarska, plekarska in parketerska dela, naprava pločnikov, razna instalcijska dela (elektrika, vodovod, centralna kurjava, dvigalo, signalna naprava) itd.

Vsa ta dela bodo končana, seveda, šele v prihodnji stavbeni sezoni. Delali bodo po vsej priliki do prihodnje jeseni. Čeprav bodo vsa dela končana prihodnje leto, vendar knjižnica še ne bo poslovala v novem poslopiju. Dokler poslopje ne bo povsem suho, se ne bodo vselili vanj, da ne bodo trpele knjige ter občutljiv papir. Zato se bo knjižnica preselila iz temnih prostorov v gimnaziji na Potjanah šele l. 1940. To se pravi, da bodo morali profesorji in akademiki š. potrpeti v prihodnjem šolskem letu, kajti zakladi knjižnice se jim bodo odprli v novem poslopiju šele v šolskem letu 1939-40. To pa ni na vse zadnje takšna neureča; glavno je, da smo po dolgih prizadevanjih vendar dobili primerno poslopje za knjižnico.

Kako bo poslopje služilo svojemu namenu, se bo pač izkazalo, ko ga bodo izročili svojemu namenu. Z arhitekturo so se pa menda kritičniki že sprijaznili, čeprav poslopje še ne kaže svojega pravega lica, ker še nima oken. Vsak pa mora priznati, da zunanost palače budi vtis solidnosti, umirjenosti in monumentalnosti (čeprav ta pridelek radi nekoliko preveč rabimo). O slogu samem bi pa seveda arhitekti lahko med seboj dolgo razpravljali, kar šele javosti mnogo ne zanima.

